

Zadeva C-358/21**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

9. junij 2021

Predložitveno sodišče:

Cour de cassation (Belgija)

Datum predložitvene odločbe:

20. maj 2021

Vložnica kasacijske pritožbe:

Tilman SA

Nasprotna stranka v postopku s kasacijsko pritožbo:

Unilever Supply Chain Company AG

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Vložnica kasacijske pritožbe, delniška družba belgijskega prava Tilman SA, je leta 2010 z družbo švicarskega prava Unilever Supply Chain Company AG sklenila pogodbo, imenovano *Unilever Purchasing Contract* (v nadaljevanju: U.P.C.), s katero se je zavezala, da bo za določeno ceno pakirala škatle s čajnimi vrečkami. Stranki sta leta 2011 podpisali drugo pogodbo o spremembi dogovorjene cene. Zaradi spremembe *modus operandi* je nastal spor v zvezi z zvišanjem cene, ki jo je zaračunala vložnica kasacijske pritožbe, nasprotna stranka pa je plačala le del računov. Vložnica kasacijske pritožbe je pozvala nasprotno stranko k plačilu neplačanih zneskov.
- 2 Nasprotna stranka je pred prvostopenjskim sodiščem trdila, da so na podlagi njenih splošnih pogojev le angleška sodišča pristojna za odločanje o sporu. Prvostopenjsko sodišče je s sodbo z dne 12. avgusta 2015 odločilo, da so belgijska sodišča pristojna za odločanje o sporu, da pa za pogodbo kljub temu velja angleško pravo, v skladu s katerim jo je treba razlagati.

- 3 Vložnica kasacijske pritožbe je zoper to sodbo vložila pritožbo. Menila je, da mora na podlagi njenih splošnih pogojev za pogodbo veljati belgijsko pravo in da se mora pogodba razlagati v skladu z njim. Nasprotna stranka je vložila nasprotno pritožbo, s katero je trdila, da niso pristojna belgijska, ampak angleška sodišča.
- 4 Cour d'appel de Liège (višje sodišče v Liègeu, Belgija) je s sodbo z dne 12. februarja 2020 (v nadaljevanju: izpodbijana sodba) dopustilo pritožbi, ugodilo ugovoru nepristojnosti, ki ga je vložila nasprotna stranka, in odločilo, da na podlagi dogovora o pristojnosti, vsebovanega v splošnih pogojih nasprotne stranke, belgijska sodišča niso pristojna za odločanje v sporu, nastalem pri izvajanju sporne pogodbe.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 5 Vložnica kasacijske pritožbe se pred Cour de cassation (kasacijsko sodišče) sklicuje na kasacijski razlog, ki se nanaša na kršitev člena 23(1) in (2) Konvencije o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, podpisane v Luganu 30. oktobra 2007 (UL 2009, L 147, str. 5) (v nadaljevanju: Luganska konvencija II), ker je v izpodbijani sodbi sporna pogodba izenačena s pogodbo, sklenjeno na spletu, pri kateri mora kupec obkljukati okence, da sprejema splošne pogoje prodajalca, preden lahko zaključi svoj nakup, in je zato s to sodbo odločeno, da je soglasje vložnice kasacijske pritožbe k dogovoru o pristojnosti, vsebovanem v splošnih pogojih nasprotne stranke, dokazano, ker je brez pridržkov podpisala sporno pogodbo, potem ko je imela možnost seznaniti se z navedenimi splošnimi pogoji, jih prenesti in natisniti, ne da bi se preverilo, ali so bili ti pogoji dejansko sporočeni vložnici kasacijske pritožbe.
- 6 V sporni pogodbi je navedeno, da če ni pogodbenih določb o odstopanju, zanj veljajo splošni pogoji nakupa proizvodov s spletnega mesta <https://e4us.unilever.com>, z drugimi besedami, splošni pogoji, ki so na voljo na spletnem mestu nasprotne stranke.
- 7 V teh splošnih pogojih nakupa sta:
 - člen 1.2, v skladu s katerim dobavitelj s sprejetjem pogodbe U.P.C. privoli, da so navedeni pogoji sestavni del U.P.C. in se zanj uporabljajo, z izključitvijo vseh drugih pogojev, ter da skupaj z določbami pogodbe U.P.C. urejajo pogodbeno razmerja med strankama, in
 - člen 15.9, v skladu s katerim so angleška sodišča pristojna za odločanje o vseh sporih v zvezi s pogodbo, za katero velja angleško pravo in se ta razlaga v skladu z njim.

Spor se nanaša na vprašanje, ali sta stranki ta dogovor o pristojnosti – oziroma klavzulo o izbiri sodišča – veljavno sklenili in ali ga je zato mogoče uveljavljati proti vložnici kasacijske pritožbe.

Stranki se strinjata, da se uporablja Luganska konvencija II.

8 Člen 23 Luganske konvencije II določa:

„1. Če so se stranke, od katerih ima vsaj ena svoje stalno prebivališče v državi, ki jo veže ta konvencija, dogovorile, da mora biti za spore, ki so ali ki bodo mogoče nastali v zvezi z določenim pravnim razmerjem, pristojno določeno sodišče ali sodišča določene države, ki jo veže ta konvencija, je pristojno to sodišče oz. so pristojna sodišča te države. Ta pristojnost je izključna, razen če se stranke niso dogovorile drugače. Dogovor o pristojnosti mora biti sklenjen:

- (a) v pisni obliki ali potrjen v pisni obliki, ali
- (b) v obliki, ki je v skladu s prakso, ki je ustaljena med strankama; ali
- (c) v mednarodni trgovini v skladu z mednarodnimi trgovskimi običaji, ki so znani strankam ali bi jim morali biti znani in ki so splošno priznani v mednarodni trgovini in redno upoštevani s strani strank pogodb istega tipa v okviru zadevne panoge.

2. Vsaka komunikacija po elektronskih medijih, ki zagotavlja trajen zapis dogovora, je enakovredna pisni obliki.

[...]"

- 9 Ta določba je enaka členu 23 Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42), imenovane „Uredba Bruselj I“ (ki je bila z 10. januarjem 2015 nadomeščena z Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1), imenovano „Uredba Bruselj Ia“). Cilj Luganske konvencije II, ki so jo države članice Evropske unije podpisale z Islandijo, Norveško in Švico, je namreč na te tri države razširiti pravila, vsebovana v Uredbi Bruselj I.
- 10 Ob upoštevanju tega cilja, materialne povezave med Lugansko konvencijo II in Uredbo Bruselj I ter dejstva, da je Luganska konvencija II sestavni del prava Unije in je Sodišče zato pristojno za odločanje o razlagi njenih določb glede njihove uporabe s strani sodišč držav članic, „[v]sako sodišče, ki uporablja in razlaga to konvencijo, ustrezno upošteva načela, določena z zadevnimi odločitvami o posamezni(-h) določbi(-ah) ali njej/njim podobni(-h) določbi(-ah) Luganske konvencije iz leta 1988 ter instrumentov iz člena 64(1) te konvencije, ki jih izdajo sodišča držav, ki jih veže ta konvencija, ter Sodišče [Evropske unije]" (to je zlasti Uredba Bruselj I) (člen 1 Protokola št. 2 Luganske konvencije II).
- 11 Zato je treba člen 23(1) in (2) Luganske konvencije II razlagati v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije v zvezi s členom 23 Uredbe Bruselj I.

- 12 Razlaga, ki jo je Sodišče podalo glede določb Bruseljske konvencije z dne 27. septembra 1968, predhodnice Uredbe Bruselj I, velja tudi za zadnjenavedeno uredbo, kadar je mogoče njene določbe šteti za enakovredne (sodba z dne 23. oktobra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 13 Sodišče meni, da je namen pogojev obličnosti iz člena 23 Uredbe Bruselj I (prej člen 17 Bruseljske konvencije z dne 27. septembra 1968) zagotoviti resničnost soglasja med strankami. Kadar je izpolnjen eden od pogojev obličnosti iz člena 23, se soglasje ugotovi (sodba z dne 24. junija 1981, Elefanten Schuh, 150/80, EU:C:1981:148, točka 29).
- 14 Problematika je razmeroma preprosta, kadar so splošni pogoji neposredno priloženi k pogodbi. Kadar pa to ne velja, je zadeva bolj zapletena. Cour d'appel (višje sodišče) se je pri preučitvi pogojev, pod katerimi se predloži dokaz o resničnosti soglasja sopogodbenika k dogovoru o pristojnosti, vsebovanem v splošnih pogojih drugega sopogodbenika, kadar ti niso neposredno priloženi k pogodbi, sklicevalo na spoznanja iz sodb z dne 14. decembra 1976, Estasis Saloti di Colzani (24/76, EU:C:1976:177), in z dne 21. maja 2015, El Majdoub (C-322/14, EU:C:2015:334), ter menilo:
- V zvezi s pogojem, da se je treba, kadar splošni pogoji niso neposredno priloženi k pogodbi, nanje izrecno sklicevati, sporna pogodba, ki jo je nasprotna stranka poslala v podpis vložnici kasacijske pritožbe, izrecno določa, da se zanjo uporabljajo splošni pogoji nasprotne stranke, če ni drugih določb v tej pogodbi ali drugih pogodb med strankama.
 - V zvezi s pogojem, da mora biti mogoče, da napotitev na te splošne pogoje preveri običajno skrben posameznik, je v sporni pogodbi navedena hiperpovezava, ki vložnici kasacijske pritožbe omogoča dostop do splošnih pogojev nasprotne stranke; nižje sodišče je ugotovilo, da ta povezava preusmeri na stran z zavihkoma: *Log on* in *General Supplier Information*, od katerih slednji vodi na stran, ki ponuja prenos različnih dokumentov, med katerimi so tudi splošni pogoji nakupa; ni sporno, da stranki uporabljata angleščino v vseh svojih trgovinskih odnosih, ki glede na predložene listine potekajo le po elektronski poti; zato je vložnica kasacijske pritožbe seznanjena z informacijskimi orodji in „novimi metodami komuniciranja“ ter ni nikoli izrazila nobenega pridržka v zvezi s tem, da ni bi mogla dostopati do splošnih pogojev nasprotne stranke.
 - V zvezi s pogojem, da mora biti mogoče splošne pogoje, ki se posredujejo v elektronski obliki, zapisati na trajni nosilec, zadostuje preprosta „možnost“; stran na spletnem mestu nasprotne stranke, na kateri so splošni pogoji in do katere se dostopa prek hiperpovezave, mora omogočati, da se te splošne pogoje natisne in shrani pred sklenitvijo pogodbe; nižje sodišče je poudarilo, da so bili splošni pogoji nasprotne stranke med dokumenti, ki jih je vložnica kasacijske pritožbe lahko prenesla in torej natisnila, ta pa je brez pridržkov podpisala

sporno pogodbo, potem ko je imela možnost, da se seznanila s splošnimi pogoji nasprotne stranke, jih prenese in natisne.

- 15 Vložnica kasacijske pritožbe pred Cour de cassation (kasacijsko sodišče) trdi, da ni sporno, da je podpisala pogodbo, ki je vsebovala le sklic na splošne pogoje nasprotne stranke, ki so bili na voljo na njenem spletnem mestu. V izpodbijani sodbi je sporna pogodba neupravičeno izenačena s „pogodbo, sklenjeno na spletu“, v okviru katere mora kupec „obkljukati okence, da sprejema splošne pogoje prodajalca, preden lahko zaključi svoj nakup“. Vložnici kasacijske pritožbe nikakor ni bilo treba formalno sprejeti splošnih pogojev nasprotne stranke s klikom na ustrezno okence na njenem spletnem mestu. Iz tega izhaja, da spoznanj iz sodne prakse, ki jih je uporabilo Cour d'appel (višje sodišče), ni mogoče prenesti na točno določen položaj, o katerem je odločalo, ker se primer, ko stranka podpiše dokument, ki vsebuje sklic na splošne pogoje, dostopne na spletu, razlikuje od primera, ko ta stranka formalno in neposredno izrazi svoje soglasje k splošnim pogojem, tako da obkljuka okence v ta namen.
- 16 Zato ugotavlja, da izpodbijana sodba ni pravno utemeljena v delu, v katerem je odločeno, da je soglasje vložnice kasacijske pritožbe k dogovoru o pristojnosti, vsebovanem v splošnih pogojih nasprotne stranke, dokazano, ker je brez pridržkov podpisala sporno pogodbo, potem ko je imela možnost, da se seznanila z navedenimi splošnimi pogoji, jih prenese in natisne, s čimer se je v izpodbijani sodbi zgolj ugotovilo, da so bili splošni pogoji nasprotne stranke dostopni, ne da bi bilo preverjeno, ali so bili vložnici kasacijske pritožbe dejansko sporočeni in jih je ta izrecno sprejela, medtem ko je treba pogoje, od katerih je odvisna veljavnost dogovorov o pristojnosti, razlagati ozko, ker uresničujejo glavni cilj zagotoviti resničnost soglasja zadevnih oseb.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 17 Cour de cassation (kasacijsko sodišče) meni, da je treba za preučitev tega kasacijskega razloga Sodišču Evropske unije predložiti to vprašanje za predhodno odločanje:
- „Ali so pogoji iz člena 23(1)(a) in (2) Konvencije o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, podpisane v Luganu 30. oktobra 2007, izpolnjeni, kadar je dogovor o pristojnosti vsebovan v splošnih pogojih, na katere pisno sklenjena pogodba napotuje z navedbo hiperpovezave na spletno mesto, z dostopom do katerega se je mogoče z navedenimi splošnimi pogoji seznaniti, jih prenesti in natisniti, ne da bi bila stranka, proti kateri se ta dogovor uveljavlja, pozvana, da te splošne pogoje sprejme, tako da obkljuka okence na navedenem spletnem mestu?“